

lació. L'haplologia, com és sabut, consisteix a eliminar tot sencer un sector sil·làbic quan n'hi ha dos de molt semblants un darrere l'altre. Aquest fet fonètic, com hem de suposar, no és dels més corrents, i alguns el qualificaran d'anòmal. Cosa que induiria a dubtar de tota l'etimologia.

Hi ha documentació antiga del nom *Alcadena*.³⁰ Guillem Ponç³¹ diu l'*Alcatzena*; és probable que les primeres mencions facin referència a la alqueria que pendria nom del puig, i en Guillem Ponç el pendria de l'alqueria.

L'any 1374³² s'esmenta el puig de la *Alquetzena*. No cal dir que la diferència entre *ca* i *que* manca totalment d'importància i és exclusivament deguda a la pronúncia del tipus del català oriental $\text{ə} = a, e$. Aquesta grafia *tz* si no s'explica augmenta els dubtes que afecten tot el problema. Si l'ètimon aràbic hagués tingut la lletra aràbiga *ḍai* (o sigui *ḍ*) es comprendria per si sola la dualitat *d/tz*.

Si fos així, la nostra etimologia quedaria destruïda; però és un ètimon tan versemblant que dubto que hàgim de pendre seriosament la suposició d'aquest so aràbic. I en tot cas el dubte que crea la grafia *-tz* és només un detall menut dins la probabilitat general de l'etimologia 'les dues forteses'.

Potser estem en presència del resultat del fenomen dissimilatori que hem indicat abans. Si es tractés d'una dissimilació es podria interpretar que la segona *l* es va dissimular primer en *ḍ* i després aquesta *ḍ* ha caigut, però els escribes del segle XIV tractaven de representar-la amb el dígraf *-tz*. O potser dependria del fet que es tracta d'un *ta marbuta*, fonema en vies de desaparició, ja desaparegut en noms balears com *bunia l-fath* > *Benia-fath* (P. Xamena 35), *Trebalúger*, val. *Calabarra* (per *qal'ā' al-barr*), que abans de desaparèixer del tot es devia pronunciar molt dèbilment i això serà el que volen representar els escribes amb la *-tz*. Tal com en el camí des del llatí *DICENDO* a *dient* es va passar a través de *dizent*.

Si hi hagués altres etimologies a la vista no insistiríem tant en aquesta; però no sembla veure's res més de raonable. Examinem-ho, però.

Un mossàr. *canada*, igual al cast. *cañada*, no explicaria *-ena*. ¿Potser s'ha de relacionar amb l'àrab *qañara* que fa un paper tan gran en el lèxic i en la toponímia hispànica (*Alcántara*)? Concretament el plural *qañatir* d'on **Alcanàder* pron. *Alcanada*? Plural que no és hipotètic sinó el plural aràbic normal i que ha donat el nom del riu *Alcanadre*, afluent de l'Ebre en el Somontano d'Osca. Hi hauria encara alguna altra possibilitat a base d'aquest arabisme, com ara el diminutiu *qañatir*. Amb aquest els entre-

30. Ramon ROSSELLÓ VAQUER, *Història d'Alaró. Segles XIII-XIV* (Palma de Mallorca, Gràfiques Miramar, 1979), pp. 120, 128 i 136.

31. *Ibid.*, pp. 19, 35, 44, 84, 131 i 135.

32. *Ibid.*, p. 130.